

ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗ ΖΩΗ ΜΙΑΣ ΠΟΛΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΕ ΑΥΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ

Περίληψη

Στο παρόν άρθρο παρουσιάζεται η διεξαγωγή και τα συμπεράσματα κοινωνικής διερευνητικής μελέτης, η οποία αφορά στις οικονομικές και κοινωνικές επιδράσεις στη ζωή μιας επαρχιακής πόλης από την εγκατάσταση σε αυτήν Τριτοβάθμιου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος. Τα αρμόδια για το σχεδιασμό και προγραμματισμό του ιδρύματος όργανα έχουν ανάγκη πολύπλευρης και σε βάθος πληροφόρησης ως προς τις απόψεις και στάσεις των κατοίκων της εν λόγω πόλης. Προς εκπλήρωση του σκοπού αυτού διεξήχθη δημοσκόπηση. Από τη στατιστική ανάλυση των δεδομένων της έρευνας διαπιστώθηκε μέγιστος βαθμός γνώσης και πολύ θετική στάση των κατοίκων απέναντι στη συγκεκριμένη επερχόμενη έλευση φοιτητικού πληθυσμού, αν και αυτοί χαρακτηρίζονται γενικότερα από μέσου επιπέδου «αποδοχή των άλλων». Η υποδομή της πόλης κρίθηκε ικανοποιητική με εξαίρεση την πλευρά της υποδομής θεαμάτων. Οι κάτοικοι προσδοκούν θετικές οικονομικές επιδράσεις από την έλευση των φοιτητών στην πόλη τους, τόσο ευρύτερες, όσο και επί μέρους, άμεσες καθώς και μεσοπρόθεσμα αναπτυξιακές, συνολικά δε, δεν αναμένουν δημιουργία ιδιαίτερων κοινωνικο-ηθικών προβλημάτων. Δε διαπιστώθηκε ιδιαίτερο, προσωπικό ενδιαφέρον για επιχειρηματική δραστηριοποίηση των κατοίκων με ερέθισμα και κίνητρο την προσέλευση και διαβίωση των φοιτητών στην πόλη, με εξαίρεση τους κατόχους χαμηλών εισοδημάτων που θα ήθελαν να προβούν στην ενοικίαση δωματίων στους φοιτητές.

Abstract

In this paper a social research study about the economic and social impacts of the establishment and function of a Higher Educational Institute upon the social life of a town is presented. The purpose of the study was to provide to the administration of the Institute wide and in depth information as to the attitudes of the citizens with regard to the future arrival of students in their town. A survey was conducted to accomplish this purpose. The statistical analysis indicated that there exists a maximum level of knowledge and certain very positive attitudes of the citizens towards the students' future arrival, although the citizens are generally characterised of a moderate level in «acceptance of others». The substructure of the town was judged by the citizens to be satisfactory enough in order to welcome the students' population, with the exception of the substructure that concerns the cultural events. The citizens anticipate positive economic impact either general or specific, as well as either short-term or long-term impact, contributing to the town economic development. In overall they do not expect that important socio-ethical problems might occur. No special interest, concerning the citizens' intention to engage into business activities motivated by the students' future arrival, was reported, with the exception of the intention of citizens, who hold lower incomes, to let rooms.management is pointed out. In a following article viable mechanisms of defeating this phenomenon are introduced that cover the organizational and managerial spectrum of a business.

Ειρήνη Τηλικίδου
επίκουρη καθηγήτρια
ΤΕΙ Θεσσαλονίκης.

Δημήτρης Πετρίδης
καθηγητής
ΤΕΙ Θεσσαλονίκης.

Θανάσης Μπελιδής
επίκουρος καθηγητής
ΤΕΙ Θεσσαλονίκης.

Εισαγωγή

Η πόλη των Ν. Μουδανιών Χαλκιδικής με παράδοση στην αλιεία, φιλοξενεί για πρώτη φορά στην ιστορία της τμήμα τριτοβάθμιου εκπαιδευτικού ιδρύματος, κατά την ακαδημαϊκή περίοδο 2000-2001. Το ΤΕΙ Θεσσαλονίκης αποφάσισε και υλοποιεί σταδιακά την ίδρυση και εγκατάσταση Παραρτήματος του στην πόλη των Ν. Μουδανιών Χαλκιδικής με τμήμα Τεχνολογίας Αλιείας και Υδατοκαλλιεργειών. Η τοπική κοινωνία των Ν. Μουδανιών θα υποδεχθεί φοιτητές προερχόμενους από την ίδια την πόλη, αλλά και από άλλες, γειτονικές και μη, πόλεις και χωριά της χώρας και θα φιλοξενήσει επίσης και το προσωπικό του ιδρύματος.

Ένα τριτοβάθμιο εκπαιδευτικό ίδρυμα οφείλει και δύναται να ενταχθεί στη ζωή της πόλης στην οποία εδρεύει και να συμβάλει στην πολύπλευρη αναβάθμισή της. Κατ' ακολουθία τα αρμόδια, για τον προγραμματισμό των ευρύτερων δραστηριοτήτων του ιδρύματος, όργανα οφείλουν να λάβουν υπόψη τις σκέψεις, τις απόψεις, τις στάσεις, τις προσδοκίες και τις προθέσεις των μόνιμων κατοίκων της πόλης, να τις μελετήσουν σε βάθος, να προσαρμόσουν το σχεδιασμό τους σε αυτές και να παρεμβαίνουν ουσιαστικά και θετικά, δια μέσου του ευρύτερου εκπαιδευτικού τους έργου, σε πλήθος πλευρών της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής της πόλης. Υπάρχει επίσης αναγκαιότητα να διερευνηθούν και να έρθουν στο φως πιθανές επιφυλάξεις ή αρνητικές στάσεις των κατοίκων της πόλης που έχουν σχέση με την επικείμενη έλευση και διαβίωση φοιτητικού πληθυσμού και τις ενδεχόμενες επιδράσεις τους στο ντόπιο νεανικό πληθυσμό σε σχέση με κοινωνικά, πολιτισμικά ή και ηθικά ζητήματα. Η καταλληλότερη μέθοδος για την απόκτηση πληροφόρησης τέτοιου περιεχομένου είναι η διεξαγωγή κοινωνικών ερευνών πεδίου με τήρηση επιστημονικής μεθοδολογίας, η οποία είναι κοινή στους χώρους της ψυχολογίας, της κοινωνιολογίας, του μάρκετινγκ κλπ.

Το παρόν άρθρο αφορά την παρουσίαση της διεξαγωγής και των συμπερασμάτων της πρώτης τέτοιου τύπου διερευνητικής μελέτης στο συγκεκριμένο τόπο και με το συγκεκριμένο θέμα. Η σχετική διεξαχθείσα έρευνα είχε εξερευνητικό χαρακτήρα (exploratory research) και θεωρείται ως το πιλοτικό στάδιο σειράς ερευνών που θα διεξαχθούν στην πορεία με σκοπό την παροχή όλο και περισσότερο πολύπλευρης και σε βάθος πληροφόρησης ανάλογης και με τις μελλοντικές ανάγκες του ιδρύματος.

Ανασκόπηση Βιβλιογραφίας

Σε θεωρητικό επίπεδο η συζήτηση για τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές διαστάσεις του θεσμού και της λειτουργίας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (πανεπιστημιακής και τεχνολογικής) στην Ελλάδα διαρκεί εδώ και αρκετές δεκαετίες. Ο Β. Κρεμμυδάς (1991) αναφέρει ότι τα τρία βασικά ζητούμενα μιας πανεπιστημιακής πολιτικής είναι: «η παραγωγή επιστήμης και επιστημόνων, η παραγωγή νέας γνώσης δια μέσου επιστημονικών μηχανισμών και η παραγωγή ακριβώς πανεπιστημιακής πολιτικής, η μετατροπή δη-

λαδή σε παιδευτική πολιτική των αναζητήσεων της κοινωνίας». Ο Χ. Ναξάκης (1991, σ. 83), σημειώνει ότι αν τοποθετηθεί η θεωρητική αναζήτηση πέρα από την τεχνολογική ερμηνεία της κοινωνικοοικονομικής εξέλιξης, μπορούμε σφαιρικότερα να εξετάσουμε το ρόλο του πανεπιστημίου στην κοινωνία και συγκεκριμένα: «... να δούμε τη σχέση επιστήμης και γνώσης με το πανεπιστήμιο, το κράτος και τις επιχειρήσεις. Τη σύνδεση δηλαδή πανεπιστημίου, κράτους και επιχειρήσεων διαμέσου του εμπορεύματος πληροφορία». Και παρακάτω στο ίδιο άρθρο (Χ. Ναξάκης, 1991, σ. 89) σημειώνει ότι: «... δημιουργείται ένα πλήθος σχέσεων μεταξύ πανεπιστημίων, κρατών και επιχειρήσεων, μια κοινότητα συμφερόντων, που έχει στόχο την παραγωγή και εφαρμογή γνώσης».

Όσον αφορά την ίδρυση και εγκατάσταση τριτοβάθμιων εκπαιδευτικών τμημάτων σε επαρχιακές πόλεις οι Π. Σακελλαρόπουλος και Μ. Λειβαδίτης (1991, σ. 249) υποστηρίζουν ότι η δημιουργία για παράδειγμα των περιφερειακών πανεπιστημίων: «αποτελέσει και αποτελεί μια φιλόδοξη προσπάθεια αντιμετώπισης του υδροκεφαλικού συγκεντρωτισμού στο ευαίσθητο ζήτημα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της επιστημονικής έρευνας». Σημειώνουν ακόμη ότι μια τέτοια προσπάθεια δημιουργεί ευλόγως σειρά προβλημάτων όπως θεσμικά και οικονομικά, αλλά και βαθύτερα τα οποία σχετίζονται με το κοινωνικό και πολιτιστικό επίπεδο της περιοχής η οποία επιλέγεται για την εγκατάσταση του νέου τριτοβάθμιου εκπαιδευτικού ιδρύματος ή τμήματος. Τέτοιου είδους προβλήματα αφορούν πρώτιστα την εναρμόνιση των δυνατοτήτων και των φιλοδοξιών της περιβάλλουσας κοινωνικής ομάδας, η οποία κατοικεί και δραστηριοποιείται στην περιοχή, και του τριτοβάθμιου εκπαιδευτικού ιδρύματος (Π. Σακελλαρόπουλος και Μ. Λειβαδίτης, 1991, σ. 250).

Πέραν όμως του αμιγώς θεωρητικού επιπέδου, η τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα, η οποία παρέχεται από τα ΑΕΙ και τα ΤΕΙ δεν είχε κατά το παρελθόν ιδιαίτερη παράδοση στην εκπόνηση μελετών που αφορούν τις σχέσεις ενός τριτοβάθμιου εκπαιδευτικού ιδρύματος με την πόλη στην οποία εδρεύει. Αν και προσφάτως παρατηρείται μια ώθηση προς αυτήν την κατεύθυνση, η οποία σχετίζεται με τις προσαρμογές της χώρας μας στην ενιαία, ευρωπαϊκή εκπαιδευτική πολιτική, μέχρι στιγμής διαπιστώνεται παντελής σχεδόν έλλειψη σχετικής αρθρογραφίας. Αντιθέτως ακαδημαϊκοί των ευρωπαϊκών και αμερικανικών τριτοβάθμιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων ασχολούνται πολύπλευρα με ζητήματα που αφορούν τις επιδράσεις της λειτουργίας ενός εκπαιδευτικού ιδρύματος στο περιβάλλον του, δια μέσου κυρίως της εκπόνησης ποσοτικών ή και ποιοτικών ερευνών (Schuyler, 1997).

Η Mercer (1996) γράφει ότι κατά παράδοση τα αμερικανικά πανεπιστήμια χρησιμοποιούσαν μελέτες «οικονομικής επίδρασης» (economic impact) για να καταδείξουν την ποσότητα χρήματος που εισρέει σε μια τοπική κοινωνία από τη λειτουργία ενός εκπαιδευτικού ιδρύματος μέσω της δημιουργίας θέσεων εργασίας, της διεύρυνσης της τοπικής αγοράς και του πολλαπλασιασμού της εισοδήματος. Σύμφωνα όμως με περισσότερο σύγχρονες απόψεις, όπως αυτή του Allan Watson, προέδρου της Συμμαχίας για την Ανώτατη Εκπαίδευση στις Η.Π.Α., η παρουσίαση των αυστηρά και μόνον οικονομικών επιδρά-

σεων θα πρέπει να αποτελεί ένα στοιχείο μόνο του συνολικού μηνύματος ενός εκπαιδευτικού ιδρύματος προς τα έξω. (Mercer, 1996).

Στην ίδια κατεύθυνση ο Schuyler (1997), αφού συγκέντρωσε και επεξεργάστηκε στοιχεία από 19 περιπτώσεις ανάλυσης «οικονομικής επίδρασης», κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι αναλύσεις αυτές, αν και είναι ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο δίνουν μια μάλλον περιορισμένη εικόνα και θα πρέπει να συμπληρώνονται από στοιχεία που αφορούν τις ευρύτερες κοινωνικές, πολιτικές και πολιτισμικές επιδράσεις. Οι απόψεις του συμπυκνώνονται στον ισχυρισμό ότι τα τριτοβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα έχουν ως αποστολή να παρέχουν όχι μόνο υψηλού επιπέδου εκπαίδευση αλλά να προσφέρουν γενικότερα στην εκπλήρωση των στόχων και στην κάλυψη των αναγκών της κοινωνίας, στην οποία είναι ενταγμένα. Πιο συγκεκριμένα υποστηρίζει ότι τα οφέλη της λειτουργίας ενός ιδρύματος σε μια πόλη για τους φοιτητές και την κοινωνία είναι ποικίλα και αφορούν σε ζητήματα όπως: η άνοδος του μορφωτικού επιπέδου, η δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης, οι αλληλεπιδράσεις πληθυσμών με διαφορετική σύνθεση και καταγωγή, η ανάπτυξη ψυχαγωγικών και γενικότερα πολιτισμικών εκδηλώσεων με προσιτή πρόσβαση λόγω χορηγιών του ιδρύματος κ.ά.

Το κρατικό πανεπιστήμιο της Washington σε εκτεταμένη μελέτη των οικονομικών και κοινωνικών επιδράσεων του στην πόλη υποστηρίζει ότι η ύπαρξη και η λειτουργία του αποτελεί μεγίστη συνεισφορά στην κοινωνική και οικονομική πρόοδο των πολιτών. Τρεις είναι οι κύριες λειτουργίες του πανεπιστημίου: α) η ίδια η εκπαιδευτική και ερευνητική διαδικασία καθώς και οι ευρύτερες ιδιωτικές και δημόσιες υπηρεσίες του πανεπιστημίου που έχουν σημαντικά ταμειακά και αναπτυξιακά οφέλη για την πόλη β) η διαδικασία της άμεσης και έμμεσης συνεργασίας με την πολιτεία και τις επιχειρήσεις για την δημιουργία οικονομικών και κοινωνικών αγαθών και γ) η δημιουργία ανθρωπίνων πόρων, η οποία επιδρά άμεσα στην οικονομική ανάπτυξη του τόπου. Ως οφέλη που προκύπτουν από τις παραπάνω λειτουργίες αναφέρονται η παροχή υψηλού επιπέδου και ευρύτητας γνώσης, η εκπαίδευση των εργαζομένων του μέλλοντος, η μεταφορά γνώσης από τη βασική στην εφαρμοσμένη έρευνα και στις πρακτικές εφαρμογές, η προάσπιση και η καλλιέργεια των ελπιδοφόρων κοινωνικών και πολιτισμικών αξιών, (Clark κ.α., 1998).

Τέλος, ο Turner (1997) υποστηρίζει ότι είναι απαραίτητη η συγκεκριμένη μελέτη πλευρών των επιδράσεων, π.χ. των οικονομικών επιδράσεων, ενός ιδρύματος στην τοπική κοινωνία και ότι η γενίκευση συμπερασμάτων, από παρόμοιες μελέτες σε άλλο τόπο και χρόνο, είναι επισφαλής κυρίως λόγω των δημογραφικών, κοινωνικών, οικονομικών και πολιτιστικών διαφορών των διάφορων τοπικών κοινωνιών.

Από την παραπάνω σύντομη ανασκόπηση βιβλιογραφίας γίνεται φανερό ότι υπάρχει σημαντικό ενδιαφέρον στη μελέτη των επιπτώσεων της λειτουργίας ενός τριτοβάθμιου εκπαιδευτικού ιδρύματος στις διάφορες πλευρές της ζωής της πόλης στην οποία εδρεύει. Στην κατεύθυνση αυτή βρίσκεται και η παρούσα προσπάθεια, η οποία ασχολείται με την αναζήτηση των οικονομικών και κοινωνικών επιδράσεων της ίδρυσης και εγκατάστασης σε μια επαρ-

χιακή ελληνική πόλη εκπαιδευτικού τμήματος ενός τριτοβάθμιου εκπαιδευτικού ιδρύματος.

Σκοπός και στόχοι

Ο σκοπός εκπόνησης της μελέτης ήταν η παροχή της απαραίτητης, τεκμηριωμένης πληροφόρησης προς τα εξουσιοδοτημένα διοικητικά και εκπαιδευτικά όργανα του ΤΕΙ Θεσσαλονίκης, τα οποία είναι επιφορτισμένα με τις λειτουργίες σχεδιασμού, προγραμματισμού και υλοποίησης της ίδρυσης και εγκατάστασης Παραρτήματος του ΤΕΙ Θεσσαλονίκης, με Τμήμα Τεχνολογίας Αλιείας και Υδατοκαλλιεργειών στην πόλη των Ν. Μουδανιών του νομού Χαλκιδικής. Σημαντικό μέρος της ως άνω αναγκαίας πληροφόρησης αποτελεί η γνώση των πιθανών επιδράσεων της λειτουργίας ενός τριτοβάθμιου εκπαιδευτικού ιδρύματος στις διάφορες πλευρές της ζωής μιας επαρχιακής πόλης.

Ο γενικός στόχος της έρευνας ήταν η καταγραφή και αξιολόγηση των απόψεων των κατοίκων της πόλης των Ν. Μουδανιών, σχετικά με την επικείμενη, εντός της επομένης ακαδημαϊκής περιόδου, ίδρυση και εγκατάσταση Παραρτήματος του ΤΕΙ Θεσσαλονίκης με Τμήμα Τεχνολογίας Αλιείας και Υδατοκαλλιεργειών.

Οι ειδικοί στόχοι της έρευνας ήταν:

- Η διαπίστωση του βαθμού ενημέρωσης των κατοίκων σχετικά με την ίδρυση και εγκατάσταση του συγκεκριμένου τμήματος ΤΕΙ στην πόλη τους.
- Η καταγραφή της αρχικής, γενικής στάσης των κατοίκων ως προς την προοπτική υποδοχής φοιτητών στο κοινωνικό περιβάλλον της πόλης.
- Η διερεύνηση των απόψεων των κατοίκων ως προς την επάρκεια της υπάρχουσας υποδομής της πόλης σε όλους τους τομείς, υποδομής η οποία είναι αναγκαία για την εξυπηρέτηση των φοιτητών και του προσωπικού του ΤΕΙ, ενός πληθυσμιακού τμήματος δηλαδή, το οποίο είτε θα εγκατασταθεί μόνιμα στην πόλη, είτε θα μετακινείται συχνά από και προς αυτήν.
- Η διερεύνηση των απόψεων και στάσεων των κατοίκων σε σχέση με τις ευρύτερες και τις επί μέρους άμεσες οικονομικές επιδράσεις αλλά και τις μεσοπρόθεσμες αναπτυξιακές επιδράσεις της λειτουργίας ενός τριτοβάθμιου εκπαιδευτικού ιδρύματος στην πόλη τους.
- Η διαπίστωση της πρόθεσης δραστηριοποίησης του επιχειρηματικού κόσμου της πόλης με ερέθισμα και κίνητρο την επερχόμενη έλευση και διαβίωση φοιτητικού, νεανικού πληθυσμού στην πόλη.
- Η σε, όσο το δυνατό μεγαλύτερο, βάθος προσέγγιση των ενδεχομένως λανθάνουσών απόψεων, φόβων, προσδοκιών, ανησυχιών κλπ. των κατοίκων, ως προς τις ευρύτερες κοινωνικο-ηθικές επιδράσεις

της έλευσης και ένταξης του φοιτητικού πληθυσμού στη ζωή της πόλης, καθώς επίσης και η «μέτρηση» του βαθμού «αποδοχής των άλλων» από πλευράς των κατοίκων προς την πλευρά ενός πληθυσμιακού στρώματος που ίσως θα μπορούσε να θεωρηθεί ξένο ή διαφορετικό.

- Τέλος, η αναζήτηση σχέσεων μεταξύ των διαφόρων πλευρών των παραπάνω στόχων, όπως αυτές διαμορφώθηκαν ως μεταβλητές της έρευνας, καθώς επίσης και η εξεύρεση πιθανών διαφοροποιήσεων των απόψεων και στάσεων των κατοίκων με βάση κάποια από τα δημογραφικά τους χαρακτηριστικά.

Μεθοδολογία

Για την εκπλήρωση των στόχων της μελέτης πραγματοποιήθηκε δημοσκόπηση (survey) με προσωπικές συνεντεύξεις σε επαρκούς μεγέθους δείγμα των κατοίκων της πόλης των Ν. Μουδανιών. Ως μέθοδος δειγματοληψίας επελέγη η συστηματική δειγματοληψία (systematic sampling), η οποία ανήκει στη σύνθετη τυχαία δειγματοληψία (complex random sampling) της κατηγορίας των μεθόδων με πιθανότητες (probability sampling) και η οποία, ως εκ τούτου, εγγυάται την αξιοπιστία του δείγματος (Tull and Hawkins, 1993, p. 556, Τηλικίδου, 1996, σ. 95). Ως πλαίσιο δειγματοληψίας ορίστηκε το επίσημο δημοτολόγιο του Δημοτικού Διαμερίσματος των Ν. Μουδανιών, το οποίο περιλαμβάνει 1580 οικογενειακές μερίδες σε σύνολο 6000 περίπου κατοίκων. Ως μονάδα πληθυσμού ορίστηκε η μία οικογενειακή μερίδα (νοικοκυριό) και ως μονάδα δειγματοληψίας ένα ενήλικο άτομο από κάθε νοικοκυριό του δείγματος. Ως μέγεθος δείγματος ορίστηκαν τα 330 νοικοκυριά, που αποτελούν το 20% περίπου του πληθυσμού. Η συλλογή πρωτογενών στοιχείων κατέληξε σε δείγμα 304 εγκύρων ερωτηματολογίων. Ως σημείο έναρξης κληρώθηκε ο αριθμός 7 και ως διάστημα δειγματοληψίας υπολογίστηκε ο αριθμός 5 (1580 / 330). Με σημείο έναρξης την 7η οικογενειακή μερίδα του δημοτολογίου και κάθε επόμενη 5η καταχώρηση επελέγησαν τα μέλη του δείγματος. Οι διευθύνσεις των νοικοκυριών εξευρέθηκαν με τη βοήθεια του τηλεφωνικού καταλόγου. Στις περιπτώσεις αδυναμίας εξεύρεσης κάποιου μέλους του δείγματος ορίστηκε ως μέθοδος αντικατάστασης η επιλογή της προηγούμενης οικογενειακής μερίδας κ.ο.κ.

Ως εργαλείο της δημοσκόπησης χρησιμοποιήθηκε δομημένο ερωτηματολόγιο (Παράρτημα Ι). Πριν από την κυκλοφορία και συμπλήρωση του, το ερωτηματολόγιο υπέστη δοκιμή (pretesting) σε 30 ερευνώμενους. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της δοκιμής έγιναν οι κατάλληλες διορθώσεις. Ως απογραφείς (interviewers) απασχολήθηκαν 3 τελειόφοιτες φοιτήτριες του Τμήματος Μάρκετινγκ του ΤΕΙ Θεσσαλονίκης. Η συλλογή των στοιχείων πραγματοποιήθηκε σε διάστημα 3 εβδομάδων, ενώ για την επεξεργασία των στοιχείων χρησιμοποιήθηκε τα προγράμματα Statistica 5.5 και Minitab 13.0.

Το ερωτηματολόγιο περιελάμβανε 76 ερωτήσεις – μεταβλητές σε σύνολο. Από αυτές οι 5 αφορούν δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος (Φύλο, Ηλικία, Γραμματικές Γνώσεις, Οικογενειακό Εισόδημα και Επάγγελμα).

λων, υπεροχή της κατηγορίας 35-54 ετών (36.84%) στην ηλικία, υπεροχή της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (58,09%) όσον αφορά το επίπεδο των γραμματικών γνώσεων, ισομερής αναλογία των τάξεων στο οικογενειακό εισόδημα και υπεροχή των κατηγοριών των ελεύθερων επαγγελματιών και υπαλλήλων (54.79% και 24.09% αντίστοιχα).

Το 93.09% των ερωτηθέντων γνώριζε ότι πρόκειται να εγκατασταθεί Τμήμα του ΤΕΙ στα Νέα Μουδανιά και από αυτούς το 50.33% γνώριζε και την ονομασία του τμήματος. Η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων διαπιστώθηκε ότι γνώριζε τη σύντομη ονομασία του τμήματος, δηλαδή ανέφερε το τμήμα Τεχνολογίας Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειών (Παράρτημα Ι, μετ.1 και 2).

Πίνακας 1. Στατιστικά στοιχεία των δημογραφικών χαρακτηριστικών

Φύλο	Άτομα	Ποσοστό
1. Άντρες	154	50.66
2. Γυναίκες	150	49.34
N = 304		
Ηλικία	Άτομα	Ποσοστό
1. 15-24	68	22,37
2. 25-34	81	6.64
3. 35-54	112	36.84
4. > 54	43	14,14
N = 304		
Εκπαίδευση	Άτομα	Ποσοστό
1. 3βάθμια	85	28,05
2. 2βάθμια	176	58,09
3. 1βάθμια	38	12,54
4. Καμία	4	1,32
N = 303		
Εισόδημα	Άτομα	Ποσοστό
1. < 2,5 εκ.	96	31,58
2. 2,5 - 5,5	107	35,20
3. > 5,5 εκ.	101	33,22
N = 304		
Επάγγελμα	Άτομα	Ποσοστό
1. Ελεύθερο	166	54,79
2. Υπάλληλος	73	24,09
3. Οικιακά	13	4,29
4. Συνταξιούχος	22	7,26

Όσον αφορά τις απόψεις των ερωτηθέντων σχετικά με την επάρκεια της υπάρχουσας υποδομής της πόλης για την εξυπηρέτηση των φοιτητών και του προσωπικού του ΤΕΙ σε όλους τους τομείς (Πίνακας 2, μετ 4 έως 14), διαπιστώθηκε ότι θεωρείται από «Αρκετά Επαρκής» έως «Πολύ Επαρκής» ($M=2-3$), πλην του τομέα του Θεάματος (Κινηματογράφοι, Θέατρα) για τον οποίο άνω του 50% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι θεωρεί την υποδομή «Καθόλου Επαρκή» ($M=0$).

Η οικονομική επίδραση της έλευσης των φοιτητών στην πόλη κρίθηκε ότι θα είναι σε όλους σχεδόν τους τομείς «Πολύ Θετική» ($M=3$), (Πίνακας 2, μετ. 16 έως 22).

Άνω του 50% των ερωτηθέντων απήντησαν ότι «Πολύ Πιθανόν» θα νοίκιαζαν το σπίτι τους σε φοιτητές όπως και ότι η λειτουργία τμήματος ΤΕΙ θα προσφέρει θέσεις εργασίας στον τοπικό πληθυσμό (Πίνακας 2, $M=3$, μετ. 24 και 26). Ακόμη δε θετικότερες διαπιστώθηκαν οι απόψεις του δείγματος που αφορούν την ανάπτυξη των επιχειρήσεων της περιοχής και την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας ($M=3.5$ και 4 αντίστοιχα), (Πίνακας 2, μετ. 25 και 27).

Αντιθέτως στις περισσότερες περιπτώσεις ένα ποσοστό μεγαλύτερο του 60% θεωρεί «Καθόλου Πιθανή» την προσωπική τους επιχειρηματική δραστηριοποίηση ($M=0$), εκτός από την περίπτωση της ενοικίασης δωματίων και διαμερισμάτων ($M=1.5$) (Πίνακας 2, μετ. 28 έως 36). Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων θεωρεί ως καταλληλότερο το ποσό των 30,000 δρχ. το μήνα, για την ενοικίαση ενός δωματίου σε ένα φοιτητή (μετ. 38).

Άνω του 50% του δείγματος θεωρεί ότι δε θα δημιουργηθούν κοινωνικά προβλήματα, ούτε θα υπάρξει επίδραση στα ήθη και στα έθιμα του πληθυσμού από την έλευση των νέων φοιτητών στην πόλη τους ($M=0$), ενώ θεωρούν ότι η σύνθεση της δομής του πληθυσμού θα αλλάξει «Αρκετά» ως προς την ηλικία και το φύλο ($M=2$), (Πίνακας 2, μετ. 39 έως 41).

Από τα μέλη του δείγματος ζητήθηκε σε ανοικτές ερωτήσεις να αναφέρουν τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα που κατά τη γνώμη τους θα προκύψουν από την έλευση των φοιτητών στην πόλη τους (Παράρτημα Ι). Από το πλήθος των σχετικών με τα πλεονεκτήματα απαντήσεων (σε σύνολο 607) δημιουργήθηκαν οι εξής κατηγορίες: Οικονομική Ανάπτυξη (54.52%), Πολιτιστική Ανάπτυξη (19.21%), Ζωντάνια στον τόπο (16.09%) και Κοινωνική Ανάπτυξη (10.18%). Από το πλήθος των σχετικών με τα μειονεκτήματα απαντήσεων (σε σύνολο 85) δημιουργήθηκαν οι εξής κατηγορίες: Εγκληματικότητα (56.12%), Κοινωνικά Προβλήματα (38.78%), Οικονομικές Επιπτώσεις /Αύξηση ενοικίων (3.06%) και Οικολογικά Προβλήματα, συγκεκριμένα Ηχορύπανση (2.04%). Είναι σαφές ότι τα αναφερθέντα μειονεκτήματα προέρχονται από πολύ χαμηλότερο ποσοστό του δείγματος σε σχέση με τα πλεονεκτήματα.

Αναφορικά με τα ψυχογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος το μέτρο της «Αποδοχής των άλλων» έπαιρνε θεωρητικές τιμές από 0 έως 80. Χαμηλές τιμές υποδηλούν υψηλό βαθμό αποδοχής, ενώ υψηλές τιμές χαμηλό βαθμό αποδοχής. Οι παρατηρηθείσες τιμές έδωσαν Μέσο Όρο=39.8, Μέγιστη Τιμή=57 και Ελάχιστη Τιμή=20, Τυπική Απόκλιση=5.79 και Τυπικό Σφάλ-

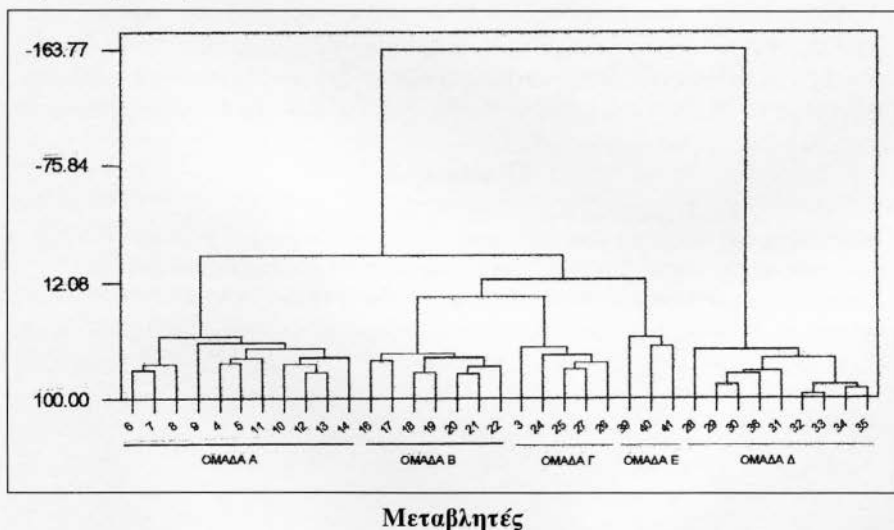
μα=0.33. Το μέτρο, το οποίο υπενθυμίζεται ότι μετρήθηκε σε κλίμακα από «Ποτέ=0» έως «Πάντοτε=4», έδωσε Σταθμισμένο Μέσο Όρο=2.0. Τα αποτελέσματα δείχνουν μέσου επιπέδου αποδοχή των άλλων από τα μέλη του δείγματος του πληθυσμού της πόλης των Μουδανιών.

Ανάλυση

Οι μεταβλητές από 4 έως 41 του ερωτηματολογίου (Παράρτημα Ι) υποβλήθηκαν στην Ανάλυση Ομαδοποίησης (Cluster Analysis) με την τεχνική Ward (Lance and Williams, 1967) και με τη χρησιμοποίηση της συσχέτισης του Pearson ως μέτρου απόστασης των στοιχείων. Τα αποτελέσματα της ανάλυσης έδωσαν 5 ομάδες οι οποίες επιβεβαίωσαν απόλυτα τον αρχικό σχεδιασμό του ερωτηματολογίου, σύμφωνα με την εξειδίκευση των αναγκαίων πληροφοριών για την εκπλήρωση των στόχων της ερευνητικής μελέτης (Σχήμα 1). Οι ομάδες τυπολογήθηκαν ως εξής: Ομάδα Α: Υποδομή (μεταβλητές 4 έως 14) / Ομάδα Β: Οικονομικές Επιδράσεις (μεταβλητές 16-22) / Ομάδα Γ: Οικονομική Ανάπτυξη (μεταβλητές 3 και 24 έως 27) / Ομάδα Δ: Επιχειρηματική Δραστηριοποίηση (μεταβλητές 28 έως 36) και Ομάδα Ε:

Σχήμα 1. Ανάλυση ομαδοποίησης των μεταβλητών κατά Ward

Ομοιότητα (%)



Κοινωνικο-ηθικές Επιδράσεις (μεταβλητές 39 έως 41). Παρατηρούμε ότι η μεταβλητή 3 ομαδοποιείται με τις μεταβλητές 24 έως 27, οι οποίες εξειδικεύουν τη γενικά θετική στάση των κατοίκων ως προς την προοπτική έλευσης του φοιτητικού πληθυσμού σε πρόθεση ενοικίασης δωματίων, καθώς επίσης και στην έκφραση θετικών προσδοκιών ως προς την ανάπτυξη των επιχειρή-

σεων, την προσφορά θέσεων εργασίας και την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας. Παρατηρούμε επίσης ότι η Ομάδα Δ εμφανίζει χαμηλότερο βαθμό προσδοκίας σε σχέση με τις άλλες (βλ. διάμεσες τιμές στον Πίνακα 2). Η παρατήρηση αυτή οδηγεί στο σχόλιο ότι ο πληθυσμός της πόλης δεν προτίθεται να προβεί σε ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, «υποκινούμενος» από την επερχόμενη έλευση φοιτητικού πληθυσμού στην πόλη, με την εξαίρεση της πρόθεσης επιχειρηματικής δραστηριοποίησης στην ενοικίαση δωματίων.

Ο επιτυχής διαχωρισμός των μεταβλητών στις παραπάνω ομάδες οδήγησε στη δυνατότητα αντιμετώπισης των ομάδων με την έννοια των «πολύ-μεταβλητών μέτρων» (multi-item measures). Για τον έλεγχο της αξιοπιστίας των εν λόγω πολύ-μεταβλητών μέτρων χρησιμοποιήθηκε ο συντελεστής alpha του Cronbach και κατέληξε στις εξής τιμές: Για το μέτρο της Υποδομής $\alpha=0.8703$, για το μέτρο των Οικονομικών Επιδράσεων $\alpha=0.8650$, για το μέτρο της Οικονομικής Ανάπτυξης $\alpha=0.8634$, για το μέτρο της Επιχειρηματικής Δραστηριοποίησης $\alpha=0.9431$, τιμές οι οποίες χαρακτηρίζονται όλες ως «παραδειγματικές» (exemplary) σύμφωνα τους Robinson κ.α. (1991, p. 12). Μοναδική εξαίρεση απετέλεσαν οι Κοινωνικο-ηθικές Επιδράσεις που έδωσαν $\alpha=0.3244$, τιμή εκτός των αποδεκτών ορίων αξιοπιστίας. Το αποτέλεσμα αυτό εξηγείται από το μικρό αριθμό μεταβλητών (μόλις τρεις) στην Ομάδα Ε (Spector, 1992, p. 31). Ως επόμενο βήμα επιδιώχθηκε η διερεύνηση των σχέσεων ανάμεσα στα παραπάνω «πολυμεταβλητά» μέτρα μεταξύ τους και με το ψυχογραφικό μέτρο της «Αποδοχής των άλλων». Για τον σκοπό αυτό χρησιμοποιήθηκε η Ανάλυση των Κυρίων Συνιστωσών (Principal Component Analysis – PCA). Από τις συνιστώσες που εξήχθησαν, οι τρεις πρώτες επεξηγούν το 70.8% της ολικής μεταβλητότητας (total variation) και συγκεκριμένα η πρώτη το 35.3%, η δεύτερη το 20.0% και η τρίτη το 15.5%. Από τον Πίνακα 3 διαφαίνεται ότι η

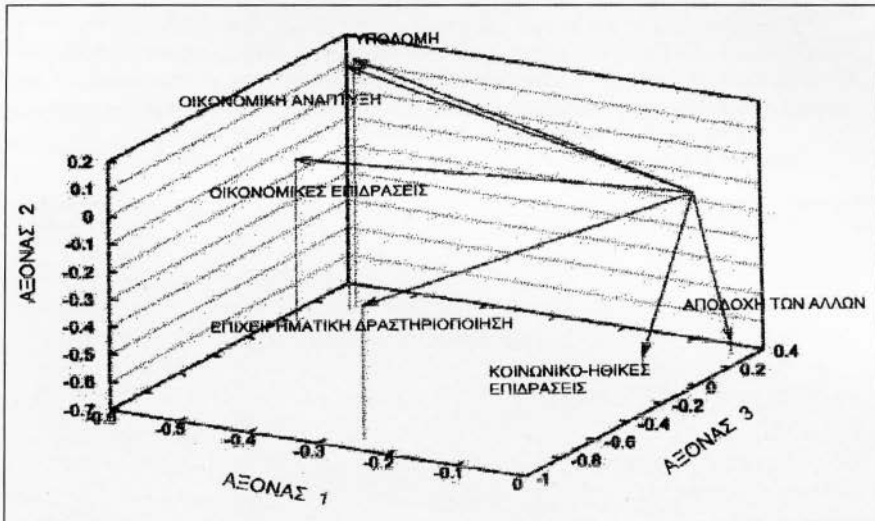
Πίνακας 3.

Αποτελέσματα της ανάλυσης των κυρίων συνιστωσών στα μέτρα της μελέτης: συντελεστές συσχέτισης των μεταβλητών με τις τρεις κύριες συνιστώσες (άξονες) και ποσοστό επεξήγησης της επιμέρους μεταβλητότητας ως προς την ολική της ανάλυσης

Συνιστώσα	Μταβλητή	Άξονας 1	Άξονας 2	Άξονας 3
Οικονομική	Υποδομή	Άξονας 1	Άξονας 1	Άξονας 1
	Οικονομικές επενδύσεις	-0.840	-0.123	0.005
	Οικονομικές επενδύσεις	-0.840	-0.123	0.005
	Οικονομικές επενδύσεις	-0.840	-0.123	0.005
	Οικονομικές επενδύσεις	-0.840	-0.123	0.005
	Οικονομικές επενδύσεις	-0.840	-0.123	0.005
	Οικονομικές επενδύσεις	-0.840	-0.123	0.005
	Οικονομικές επενδύσεις	-0.840	-0.123	0.005

πρώτη συνιστώσα δημιουργείται από τα μέτρα «Υποδομή», «Οικονομικές Επιδράσεις» και «Οικονομική Ανάπτυξη», η δεύτερη συνιστώσα δημιουργείται από τα μέτρα «Κοινωνικο-ηθικές Επιδράσεις» και «Αποδοχή των άλλων» ενώ η τρίτη αποτελείται αποκλειστικά από το μέτρο της «Επιχειρηματικής Δραστηριοποίησης», διότι αυτά εμφανίζουν αντίστοιχα υψηλές τιμές συντελεστή συσχέτισης (factor loadings). Στο Σχήμα 2 οι παραπάνω σχέσεις

Σχήμα 2. Τρισδιάστατο διάγραμμα της σχέσης των μέτρων μεταξύ τους με βάση τις τρεις πρώτες κύριες συνιστώσες



παρίστανται με σαφήνεια, ενώ παρατηρούμε επίσης ότι το μέτρο της «Επιχειρηματικής Δραστηριοποίησης» παίρνει μια ουδέτερη θέση στο κέντρο του διαγράμματος. Κατά συνέπεια η πρώτη συνιστώσα θα μπορούσε να ονομασθεί «**Οικονομική**», η δεύτερη, «**Κοινωνική**» και η τρίτη «**Επιχειρηματική**». Ο τρόπος διαμόρφωσης των συνιστωσών σύμφωνα με τα αποτελέσματα της PCA κρίνεται ικανοποιητικός διότι:

- α) η πρώτη ορθώς συμπεριλαμβάνει τις ομάδες ερωτήσεων που αφορούν σε οικονομικά ζητήματα
- β) η δεύτερη ορθώς συνενώνει το μέτρο της «Αποδοχής των άλλων» με τις ερωτήσεις διερεύνησης των απόψεων των κατοίκων για ενδεχόμενη πρόκληση κοινωνικών προβλημάτων. Συγκεκριμένα προσδιορίζει ότι οι ερευνώμενοι με υψηλό βαθμό αποδοχής προς τους άλλους «δε φοβούνται» τη δημιουργία κοινωνικο-ηθικών προβλημάτων από την επερχόμενη έλευση φοιτητών στην πόλη τους και το αντίστροφο και
- γ) η τρίτη συνιστώσα, αποτελούμενη αποκλειστικά και μόνο από την πρόθεση επιχειρηματικής δραστηριοποίησης, «φυσιολογικά» δε συσχε-

τίζεται με τις άλλες δύο, διότι όπως τα περιγραφικά στατιστικά αποτελέσματα έδειξαν παραπάνω, κατ' ουσία δεν αφορά άλλου είδους πρόθεση επιχειρηματικής δραστηριοποίησης, παρά μόνο την πρόθεση ενοικίασης δωματίων.

Οι συνιστώσες εξετάστηκαν ως προς την επίδραση που μπορεί να έχουν σε αυτές τα δημογραφικά χαρακτηριστικά και για το σκοπό αυτό εφαρμόστηκε η Ανάλυση Διακύμανσης ενός παράγοντα (One way ANOVA).

Πίνακας 4.

Συγκρίσεις κατά φθίνουσα τάξη των μέσων τιμών των τριών κυρίων συνιστωσών με βάση τις κατηγορίες των δημογραφικών χαρακτηριστικών. Οι ευθείες παριστούν επικαλυπτόμενες διαφορές των μέσων τιμών στις αντίστοιχες κατηγορίες (μη στατιστικά δυνάμενες να διαχωριστούν ευχερώς). Η κατηγορία 4 της εκπαίδευσης παραλήφθηκε στις συγκρίσεις λόγω του μικρού αριθμού ατόμων σε αυτήν ($\pi=4$).

Συνιστώσα	Μταβλητή	Άξονας 1	Άξονας 2	Άξονας 3
Οικονομική	Υποδομή	Άξονας 1	Άξονας 1	Άξονας 1
	Οικονομικές επενδύσεις	-0.840	-0.123	0.005
	Οικονομικές επενδύσεις	-0.840	-0.123	0.005
	Οικονομικές επενδύσεις	-0.840	-0.123	0.005
	Οικονομικές επενδύσεις	-0.840	-0.123	0.005
	Οικονομικές επενδύσεις	-0.840	-0.123	0.005
	Οικονομικές επενδύσεις	-0.840	-0.123	0.005
	Οικονομικές επενδύσεις	-0.840	-0.123	0.005

Όπου διαπιστώθηκε στατιστική σημαντικότητα δημογραφικού παράγοντα, εφαρμόστηκε ο έλεγχος Student – Newman – Keuls (SNK) των κατά ζεύγη συγκρίσεων των μέσων τιμών των επιπέδων του παράγοντα (Zar, 1984, p. 190, Πετρίδης, 2000, σ. 98). Έτσι για την «Οικονομική» Συνιστώσα διαπιστώθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφοροποιήσεις ως προς το εισόδημα ($\rho=0.001$) και την ηλικία ($\rho=0.009$). Παρατηρούμε ότι οι τάξεις των μεγαλύτερων εισοδημάτων (άνω των 5,5 εκ. δρχ.) καθώς και ότι η άνοδος της ηλικίας εμφανίζουν μεγαλύτερες τιμές σε ό,τι αφορά οικονομικά ζητήματα (Πίνακας 4). Τα αποτελέσματα δείχνουν δηλαδή, (βλ. επίσης και Πίνακα 2 για την κωδικοποίηση των μεταβλητών) ότι οι ερευνόμενοι μεγαλύτερων εισοδημάτων και ηλικιών εκφράζουν θετικότερες απόψεις όσον αφορά την υπάρχουσα υποδομή της πόλης για την υποδοχή των φοιτητών, καθώς επίσης και σε ό,τι αφορά τις οικονομικές επιδράσεις της έλευσης των φοιτητών στην πόλη. Για την «Κοινωνική» Συνιστώσα αυξημένες τιμές παρουσιάζουν οι ερευνόμενοι με αυξημένες γραμματικές γνώσεις (δεύτερο-τριτοβάθμια εκπαίδευση, $\rho=0.015$) και μικρότερων ηλικιών (κάτω των 35 ετών, $\rho<0.001$). Επίσης, σε

σχέση με το επάγγελμα, μέγιστες τιμές παρουσιάζουν οι υπάλληλοι και οι φοιτητές, ακολουθούν οι ελεύθεροι επαγγελματίες και έπονται οι συνταξιούχοι και οι νοικοκυρές ($\rho < 0.001$). Όσον αφορά την «**Επιχειρηματική**» Συνιστώσα οι μικρότερες ηλικίες ($\rho < 0.001$), οι ερευνόμενοι με δευτεροβάθμια εκπαίδευση ($\rho = 0.024$) και οι ερευνόμενοι με χαμηλότερα εισοδήματα παρουσιάζουν αυξημένες τιμές ($\rho = 0.016$). Αντιθέτως με ό,τι διαπιστώθηκε στην «**Οικονομική**» συνιστώσα παρατηρούμε ότι οι ερευνόμενοι με χαμηλότερα εισοδήματα, αν και δεν εξέφρασαν ιδιαίτερα θετικές απόψεις ως προς τις οικονομικές επιδράσεις, είναι αυτοί που προτίθενται να προβούν σε επιχειρηματικές δραστηριότητες που σχετίζονται με την επερχόμενη έλευση του φοιτητικού πληθυσμού. Το αποτέλεσμα αυτό ερμηνεύεται από το γεγονός ότι οι κάτοχοι χαμηλών εισοδημάτων, οι οποίοι δεν έχουν τα απαιτούμενα κεφάλαια για άλλου είδους επιχειρηματικές επενδύσεις, προτίθενται να προβούν σε ενοικίαση δωματίων στους φοιτητές, μια δραστηριότητα η οποία θα αυξήσει τα εισοδήματά τους.

Συμπεράσματα

Τα αποτελέσματα και η ανάλυση των δεδομένων της έρευνας δείχνουν ότι υπάρχει μέγιστος βαθμός γνώσης των κατοίκων της πόλης των Ν. Μουδανιών ως προς την επικείμενη εγκατάσταση Παραρτήματος ΤΕΙ στην πόλη και σχετικά ικανοποιητική ενημέρωση ως προς την ονομασία του συγκεκριμένου τμήματος. Η γενική στάση των κατοίκων, κυρίως δε όσων έχουν μεγαλύτερα εισοδήματα και βρίσκονται σε μέση ηλικία, απέναντι στην επερχόμενη έλευση φοιτητικού πληθυσμού είναι γενικά πολύ θετική, αν και σε γενικότερο επίπεδο οι κάτοικοι των Ν. Μουδανιών χαρακτηρίζονται από μέσου επιπέδου αποδοχή των άλλων. Η υποδομή της πόλης κρίθηκε ικανοποιητική για την εξυπηρέτηση των αναγκών των φοιτητών και του προσωπικού ΤΕΙ, επίσης κυρίως από κατοίκους μέσης ηλικίας και μεγαλύτερων εισοδημάτων. Εξαιρέση αποτελεί η πλευρά της υποδομής θεαμάτων. Το συμπέρασμα αυτό μπορεί να ληφθεί υπόψη τόσο από την πλευρά της τοπικής αυτοδιοίκησης της πόλης όσο και από την πλευρά του επιχειρηματικού κόσμου προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης πολιτιστικών δραστηριοτήτων αλλά ακόμη και από την πλευρά του Παραρτήματος ΤΕΙΘ, το οποίο κατόπιν μελέτης μπορεί να προχωρήσει σε παρεμβάσεις δια μέσου της διοργάνωσης ή των χορηγιών ή της συμμετοχής σε εκδηλώσεις με πολιτιστικό χαρακτήρα. Διαπιστώθηκε ότι οι κάτοικοι προσδοκούν θετικές οικονομικές επιδράσεις από την έλευση των φοιτητών στην πόλη τους, τόσο ευρύτερες, όσο και επί μέρους, άμεσες καθώς και μεσοπρόθεσμα αναπτυξιακές, συνολικά δε δεν αναμένουν δημιουργία ιδιαίτερων κοινωνικο-ηθικών προβλημάτων. Η ανάλυση των αποτελεσμάτων οδηγεί στο συμπέρασμα ότι «**περιέργως**» οι περισσότεροι μορφωμένοι και νεαρότεροι κάτοικοι των Ν. Μουδανιών είναι αυτοί που εκφράζουν χαμηλότερο βαθμό αποδοχής προς τους άλλους, δηλαδή τους ξένους, τους τρίτους, άρα και ενδεχομένως προς τους φοιτητές που αναμένονται, καθώς επίσης και ότι οι ίδιες κατηγορίες κατοίκων είναι και αυτές που εκφράζουν τους μεγαλύτερους φό-

βους για ενδεχόμενη πρόκληση κοινωνικο-ηθικών προβλημάτων. Η διαπίστωση αυτή ενισχύεται από τις σχέσεις που εμφανίζει το επάγγελμα, όπου φαίνεται ότι οι συνταξιούχοι και οι νοικοκυρές, άτομα κατά κανόνα λιγότερο «σοφιστικέ» είναι περισσότερο ανοικτοί και δεν προβληματίζονται ιδιαίτερα από ενδεχόμενες αρνητικές επιδράσεις της ένταξης των φοιτητών στη ζωή της πόλης τους. Συμπεραίνεται επίσης ότι αν και οι οικονομικές επιδράσεις αναμένονται γενικά θετικές, δε διαπιστώθηκε προς το παρόν ιδιαίτερο, προσωπικό ενδιαφέρον για επιχειρηματική δραστηριοποίηση των κατοίκων με ερέθισμα και κίνητρο την προσέλευση και διαβίωση των φοιτητών στην πόλη, με εξαίρεση τους κατόχους χαμηλών εισοδημάτων που θα ήθελαν να προβούν στην ενοικίαση δωματίων στους φοιτητές. Μελλοντικές έρευνες θα μπορούσαν να στραφούν προς τα τμήματα εκείνα του επιχειρηματικού κόσμου της πόλης των Ν. Μουδανιών που δραστηριοποιούνται σε τομείς σχετικούς με τις ανάγκες των φοιτητών και να ερευνήσουν σε μεγαλύτερο βάθος και με μεγαλύτερη ακρίβεια τις προθέσεις τους.

Σημειώνεται επίσης ότι υπάρχουν σημαντικά περιθώρια εμβάθυνσης στην πλευρά των κοινωνικών επιδράσεων. Το χαμηλό επίπεδο εσωτερικής συνέπειας (internal consistency) του μέτρου των Κοινωνικο-ηθικών Επιδράσεων (Ομάδα Ε στην Ανάλυση Ομαδοποίησης) χαρακτηρίζεται ως περιορισμός της έρευνας. Εμπλουτισμός και περαιτέρω ανάπτυξη του μέτρου καθώς και αντίστοιχος έλεγχος της αξιοπιστίας (reliability) και της εγκυρότητας (validity) και των υπολοίπων πολύ-μεταβλητών μέτρων αναμένεται να αποδώσουν αξιόλογους καρπούς σε μελλοντική έρευνα.

Τέλος, οι επιπλέον περιορισμοί της μελέτης θα πρέπει να αναζητηθούν στον εξερευνητικό, πιλοτικό της χαρακτήρα και στο περιορισμένο χρονικό διάστημα διεξαγωγής της. Παρόμοιες μελλοντικές έρευνες θα έχουν τη δυνατότητα να προχωρήσουν σε εκτενέστερη αναζήτηση πληροφόρησης, κυρίως με βάση το δεδομένο ότι η παρούσα έρευνα πραγματοποιήθηκε πριν από την έναρξη της λειτουργίας του Παραρτήματος και εξ αντικειμένου κατέγραψε αντιλήψεις και στάσεις των ερευνόμενων που δεν βασίζονται σε πραγματικές προσλαμβάνουσες παραστάσεις τους. Κατόπιν της εγκατάστασης του Παραρτήματος και μετά από κάποιο εύλογο χρονικό διάστημα, ικανό για την ένταξη του τμήματος του τριτοβάθμιου εκπαιδευτικού ιδρύματος και των μελών του στη ζωή της πόλης, θα υπάρξουν αντικειμενικά ευρύτερες δυνατότητες για πληρέστερη και βαθύτερη διερεύνηση των απόψεων, στάσεων και της πραγματικής συμπεριφοράς των κατοίκων της πόλης των Ν. Μουδανιών.

Παράρτημα Ι

Ερωτηματολόγιο

1. Γνωρίζετε ότι πρόκειται να εγκατασταθεί Τμήμα των ΤΕΙ στα Νέα Μουδανιά;
2. Αν «ΝΑΙ», γνωρίζετε ποιο ή ποια Τμήματα;
3. Προσωπικά πώς αντιμετωπίζετε την προοπτική έλευσης φοιτητικού πληθυσμού στην πόλη σας;

Πόσο επαρκής νομίζετε ότι είναι η υπάρχουσα υποδομή, που υπάρχει σήμερα στην πόλη (για την εξυπηρέτηση των φοιτητών και του προσωπικού του ΤΕΙ) στους παρακάτω τομείς;

4. Αθλητικοί χώροι
5. Αποκομιδή απορριμμάτων
6. Διασκέδαση
7. Διατροφή
8. Εμπορικά καταστήματα
9. Θέαμα (Κινηματογράφος, Θέατρα)
10. Ιατρική περίθαλψη
11. Παρεχόμενη στέγη
12. Τοπικές Συγκοινωνίες
13. Υπεραστικές Συγκοινωνίες
14. Χώροι αναψυχής - πάρκα, πλατείες, πλαζ κλπ
15. Άλλο:

Στο μέλλον, ποια νομίζετε ότι θα είναι η επίδραση, της έλευσης των φοιτητών στην πόλη σας, στους παρακάτω τομείς;

16. Αθλητισμός
17. Διασκέδαση - Ψυχαγωγία
18. Διατροφή (Εστιατόρια, Ταβέρνες, Snack bar)
19. Εμπορικά καταστήματα
20. Οικοδομική δραστηριότητα
21. Παροχή στέγης
22. Πολιτιστική ή κοινωνική ανάπτυξη
23. Άλλο:
24. Θα νοικιάζατε το σπίτι σας ή το διαμέρισμά σας σε φοιτητές;
25. Θεωρείτε ότι η λειτουργία των ΤΕΙ μπορεί να βοηθήσει στην ανάπτυξη των επιχειρήσεων της περιοχής;
26. Πιστεύετε ότι μπορεί να προσφέρει θέσεις εργασίας στον τοπικό πληθυσμό
27. Πιστεύετε ότι η τοπική οικονομία θα ενισχυθεί σημαντικά από την ίδρυση του Παραρτήματος των ΤΕΙ;

Πόσο πιθανό είναι, εσείς προσωπικά, να δραστηριοποιηθείτε επιχειρηματικά στους παρακάτω τομείς, με ερέθισμα την έλευση φοιτητικού πληθυσμού στην πόλη σας;

28. Ενοικίαση Διαμερισμάτων / Δωματίων
29. Γρήγορο φαγητό
30. Εστιατόρια - Ταβέρνες
31. S/M
32. Μπαρ
33. Καφετέριες
34. Ηλεκτρονικά - Internet Καφέ
35. Disco - «Ελληνάδικα»

36. Βιβλία – χαρτικά – φωτοτυπίες – περιοδικά κλπ
37. Άλλο:
38. Ποια τιμή θεωρείτε κατάλληλη για την διαμονή ενός φοιτητή, ανά μήνα;
39. Πιστεύετε ότι η αύξηση των νέων, λόγω έλευσης των φοιτητών, θα δημιουργήσει κοινωνικά προβλήματα στην περιοχή;
40. Πιστεύετε ότι λόγω της έλευσης των φοιτητών, θα αλλάξει η σύνθεση της δομής του πληθυσμού της πόλης, ως προς την ηλικία και το φύλο;
41. Πιστεύετε ότι θα υπάρξει επίδραση στα ήθη και στα έθιμα του πληθυσμού, λόγω της έλευσης των φοιτητών.
- 42-46. Παρακαλούμε να αναφέρετε ελεύθερα ποια θεωρείτε ότι είναι τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα που θα προκύψουν από την έλευση των φοιτητών στην πόλη σας.
- 47-51. Παρακαλούμε να αναφέρετε ελεύθερα ποια θεωρείτε ότι είναι τα σημαντικότερα μειονεκτήματα που θα προκύψουν από την έλευση των φοιτητών στην πόλη σας.

Θα σας παρακαλούσαμε τώρα να μας απαντήσετε σε ορισμένες ερωτήσεις που αφορούν τις σχέσεις σας με τους άλλους. Σας υπενθυμίζουμε ότι οι απαντήσεις σας είναι εμπιστευτικές.

52. Οι άνθρωποι καθοδηγούνται εύκολα από άλλους
53. Μου αρέσουν οι άνθρωποι που γνωρίζω*
54. Οι άνθρωποι σήμερα έχουν χαμηλά ηθικά στάνταρ
55. Οι περισσότεροι άνθρωποι συμπεριφέρονται με αυταρέσκεια και δεν παραδέχονται τα αρνητικά τους στοιχεία
56. Αισθάνομαι άνετα με σχεδόν όλους τους ανθρώπους*
57. Οι άνθρωποι σήμερα μιλάνε μόνο για τις ανοησίες που δείχνει η τηλεόραση
58. Οι άνθρωποι προχωράνε με «σπρώξιμο» και όχι ανάλογα με τις γνώσεις τους
59. Εάν αρχίσεις να κάνεις «χάρες» στους ανθρώπους, θα σε περιτριγυρίζουν συνέχεια
60. Οι άνθρωποι είναι υπερβολικά εγωκεντρικοί
61. Οι άνθρωποι είναι ανικανοποίητοι και ψάχνουν πάντα για κάτι καινούριο
62. Με τους περισσότερους ανθρώπους δεν ξέρεις πώς να φερθείς
63. Όταν επιδιώκεις να κερδίσεις κάτι για τον εαυτό σου, πιθανότατα είσαι υποχρεωμένος να πληγώσεις κάποιον άλλο
64. Οι άνθρωποι χρειάζονται έναν έξυπνο και δυνατό ηγέτη
65. Περνάω καλύτερα μόνος μου, μακριά από τους ανθρώπους
66. Θα ευχόμουν οι άνθρωποι να ήταν πιο ειλικρινείς μαζί μου
67. Το απολαμβάνω όταν βρίσκομαι μέσα στο πλήθος*
68. Οι άνθρωποι είναι αρκετά ξεροκέφαλοι και παράλογοι

69. Μπορώ να απολαμβάνω και τη συντροφιά ανθρώπων, που τα ιδανικά τους είναι διαφορετικά από τα δικά μου*
70. Όλοι προσπαθούν να είναι καλοί*
71. Ο μέσος άνθρωπος δεν είναι ικανοποιημένος από τον εαυτό του

* Αντίστροφη κωδικοποίηση

Βιβλιογραφία

Ξενόγλωσση

Clark, C., Feng, L., and Stromsdorfer, E. (1998). The Economic and Social Impact of Washington State University. <http://www.wsu.edu/NIS/releases/ar288.htm>.

Churchill, G. A. Jr. (1979). A Paradigm for Developing Better Measures of Marketing Constructs. *Journal of Marketing Research*, vol. XVI, pp. 64-73.

Fey, W. F. (1955). Acceptance of Others and its Relation to Acceptance of Self and Others: A revaluation. *Journal of Abnormal and Social Psychology*, no. 50, pp. 274 – 276.

Lance, G. N., and Williams, W. T. (1967). A General Theory of Classificatory Sorting Strategies, I. Hierarchical systems. *Computer Journal*, no. 9, pp. 373 – 380.

Mercer, J. (1996). In Dollars and Cents, Colleges Measure What they Contribute to their Communities. *The Chronicle of Higher Education*, vol. 43, October 11, p. A47.

Robinson, J. P., Shaver, P. R. and Wrightsman, L. S. (1991). *Measures of Personality and Social Psychological Attitudes*. London, Academic Press.

Schuyler, G. (1997). The Assessment of Community College Economic Impact on the Local Community or State. *Community College Review*, vol. 25, Fall, pp. 65 – 80.

Spector, P. R. (1992). Summated Rating Scale Construction: An Introduction. *Quantitative Applications in the Social Sciences*, series no. 07-082, Newbury Park, California, Sage.

Tull D. S., and Hawkins, D. I. (1993). *Marketing Research*. Sixth edition, New York, McMillan.

Turner, D. A. (1997). The Economic Impact of a University on its Environment. *European Education*, vol.29, Fall, pp. 88 – 95.

Zar, J.H. (1984). *Biostatistical Analysis*. Second edition, Englewood Cliffs, N. Jersey, Prentice Hall Inc.

Ελληνική

Κρεμμυδάς, Β. (1991). Κοινωνία και Παιδεία. Χαρακτηριστικά μιας Πανεπιστημιακής Πολιτικής. Στο: *Το Πανεπιστήμιο Στην Ελλάδα Σήμερα: Οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές διαστάσεις*. Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα, Αθήνα.

Ναξάκης, Χ. (1991). *Η Νέα Σχέση Πανεπιστημίων Επιχειρήσεων και Κράτους. Η Παραγωγή Αύλων Εμπορευμάτων*. Στο: *Το Πανεπιστήμιο Στην Ελλάδα Σήμερα: Οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές διαστάσεις*. Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα, Αθήνα.

Πετρίδης, Δ. (2000). Εφαρμοσμένη Στατιστική με Έμφαση στην Επιστήμη των Τροφίμων. Θεσσαλονίκη, Εκδοτική Όμηρος.

Σακελλαρόπουλος, Π. και Λειβαδίτης, Μ. (1991). Ο Κοινωνικός και Πολιτικός Ρόλος των μελών ΔΕΠ στα Περιφερειακά Πανεπιστήμια: Μια εμπειρία από το Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου της Θράκης. Στο: *Το Πανεπιστήμιο Στην Ελλάδα Σήμερα: Οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές διαστάσεις*. Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα, Αθήνα.

Τηλικίδου, Ε. (1996). *Έρευνα Μάρκετινγκ*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις GLOBAL.